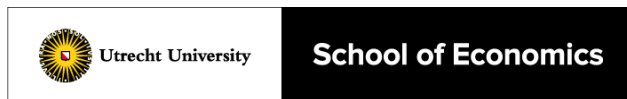

Regionale Ecosystemen voor Ondernemerschap

Prof Dr Erik Stam

EshipRules

Ecosystem

Concurreren, verdienen, meedoen, maatschappelijke uitdagingen

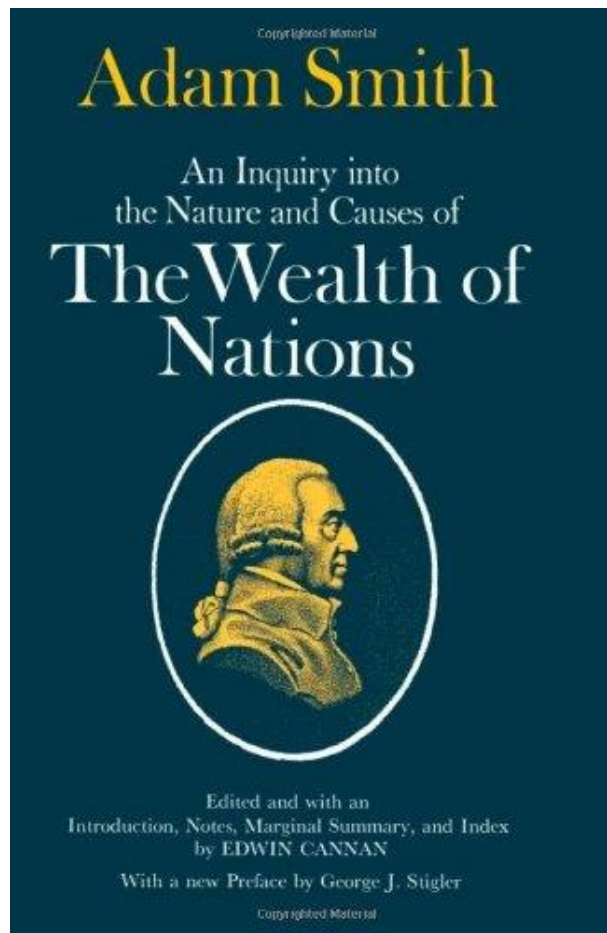
Waardecreatie

Productiviteit

Inkomen

Werkgelegenheid

Welzijn

Concurreren, verdienen, meedoen, maatschappelijke uitdagingen

Waardecreatie

Productiviteit

Inkomen

Werkgelegenheid

Welzijn

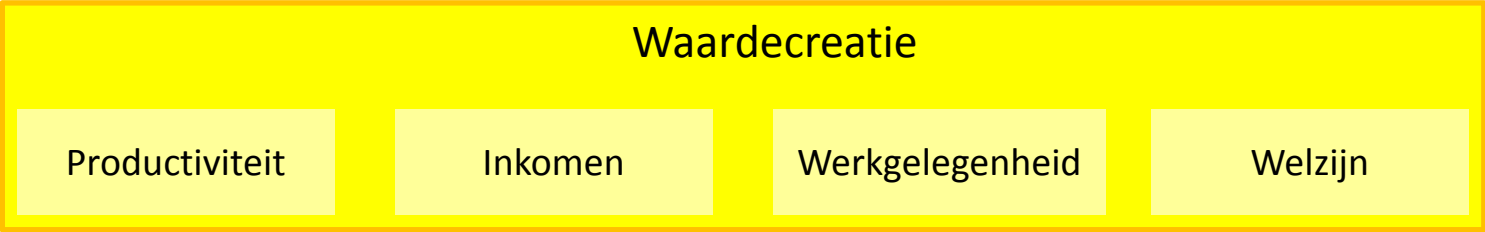
Entrepreneurial Ecosystem

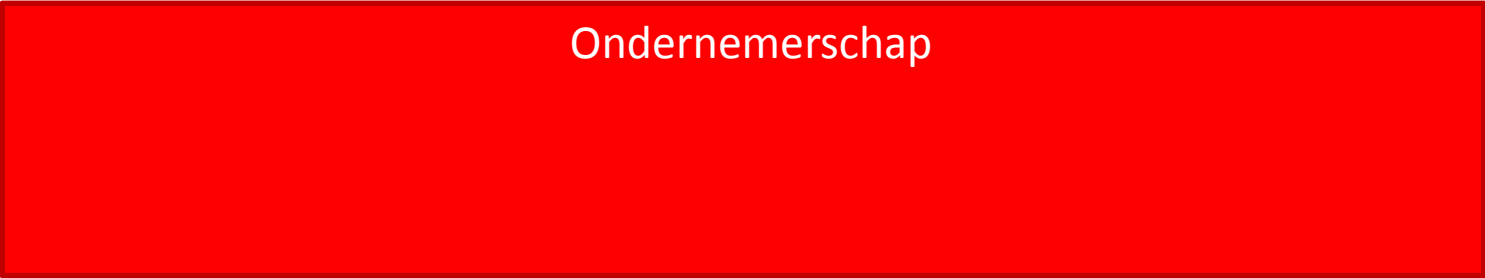
Entrepreneurial Ecosystem

- a set of interdependent actors and factors coordinated in such a way that they enable productive entrepreneurship within a particular territory (Stam & Spigel 2016)

Uitkomsten

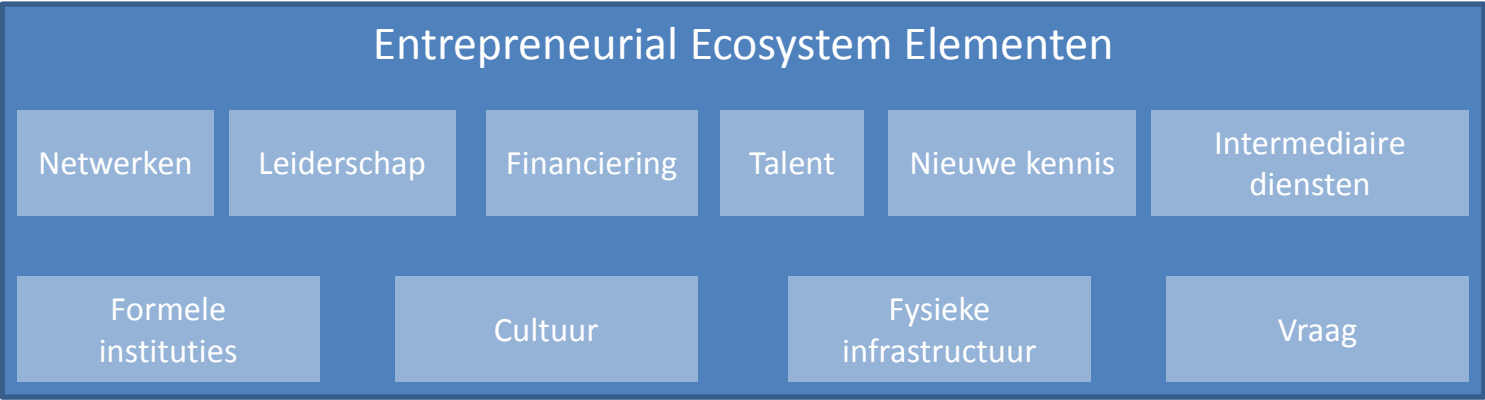

Outputs

Systeem-
elementen

Rand-
voorwaarden

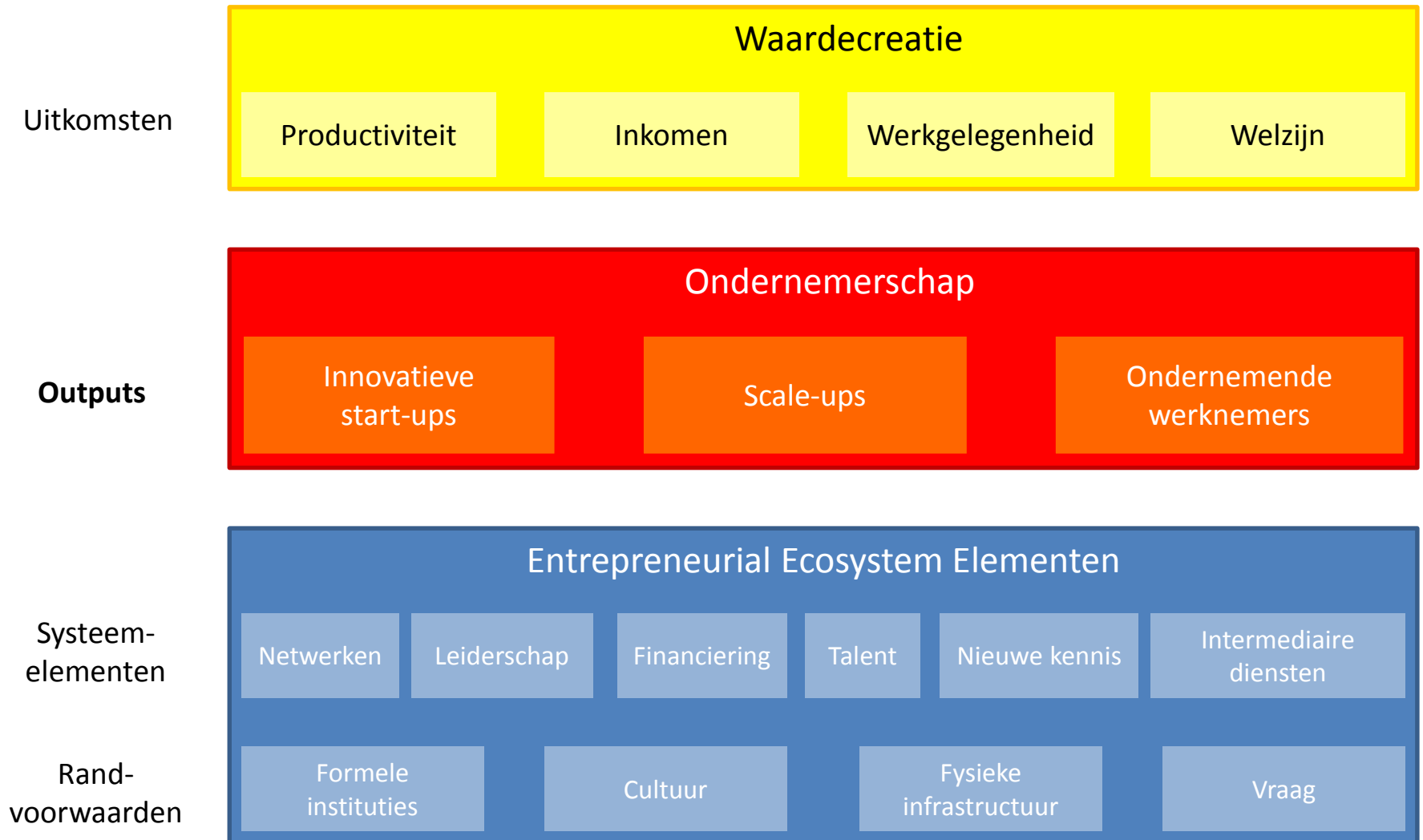

Ondernemerschap en regionale ontwikkeling: *academic evidence base*

- Talent
- Kennis
- Kapitaal
- Intermediaire dienstverlening
- Netwerken

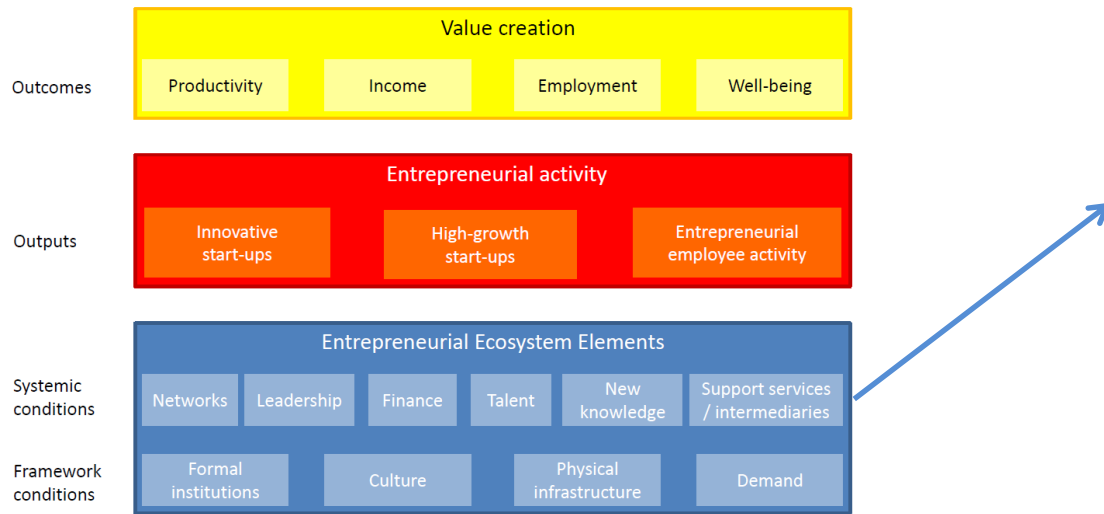
Fundamentele oorzaken van lange termijn groei:

- Instituties (formeel, informeel)
- Fysieke infrastructuur
- Effectieve vraag

ANALYSE

Entrepreneurial Ecosystem Index NL regio's

Operationalisering elementen Entrepreneurial Ecosystem

Randvoorwaarden:

Regelgeving

De manier waarop een samenleving wordt geregeld, en in het bijzonder de kwaliteit van de overheid zijn belangrijke randvoorwaarden voor economische ontwikkeling en ondernemerschap. Wij hebben dit element samengesteld op basis van vier componenten (uit het Quality of Government Survey van 2012): corruptie, de mate waarin de rechtstaat functioneert, de effectiviteit van de overheid en de mate waarin burgers worden gehoord en de overheid verantwoording aflegt (RCI, 2013).

Ondernemerscultuur

Dit element geeft weer in welke mate ondernemerschap gewoon is in een regio. Dit wordt gemeten aan de hand van het aantal nieuwe bedrijven per 1000 inwoners (CBS, 2012)

Fysieke infrastructuur

De fysieke infrastructuur en ligging van een regio zijn bepalend voor de bereikbaarheid van een regio, en daarmee voor het verkrijgen van personeel en het onderhouden van zakelijke contacten. De fysieke infrastructuur wordt gemeten aan de hand van drie componenten: toegankelijkheid via autowegen, toegankelijkheid via spoorwegen, en toegankelijkheid via luchthavens (aantal passagiersvluchten binnen 90 minuten rijden) (RCI, 2013).

Vraag

Ondernemerschap gaat uiteindelijk om het creëren van waarde voor eindgebruikers, met andere woorden het voorzien in marktvraag. De potentiële marktvraag in een regio is een belangrijke context conditie voor ondernemerschap. Dit element bestaat uit drie componenten: besteedbaar inkomen per capita, regionaal product, en de totale bevolking in een regio (RCI, 2013)

Operationalisering elementen Entrepreneurial Ecosystem

Systeemelementen:

Netwerken

De mate waarin het mogelijk is om met andere bedrijven samen te werken voor innovatie, verlaagt de drempel tot succesvol ondernemerschap. De indicator die wij hiervoor gebruiken is het percentage bedrijven in een regio dat samenwerkt in verband met innovatie (CIS, 2010).

Leiderschap

We hebben een database samengesteld gebaseerd op de informatie van alle innovatieprojecten die tussen 2010 en 2013 subsidie hebben ontvangen van de Nederlandse of Europese overheid. Uit deze database zijn die projecten geselecteerd die tenminste twee deelnemers hebben. Dat gaat om 2231 projecten. Deze projecten vormen een goede indicatie van grotere en kleinere innovatienetwerken. Van deze projecten is nagegaan in welke provincie de hoofdaanvrager of penvoerder (over het algemeen de leider van het netwerk) is gevestigd. Ook universiteiten kunnen aanvrager zijn, waardoor provincies met veel universiteiten relatief veel leiders in hun netwerken hebben (Zuid Holland en Gelderland hebben ieder drie universiteiten).

Talent

Het aandeel hoger opgeleiden in de bevolking.

Financiering

Het percentage van de bedrijven (MKB) dat bankfinanciering heeft aangevraagd en dit ook heeft verkregen (EIM, 2009).

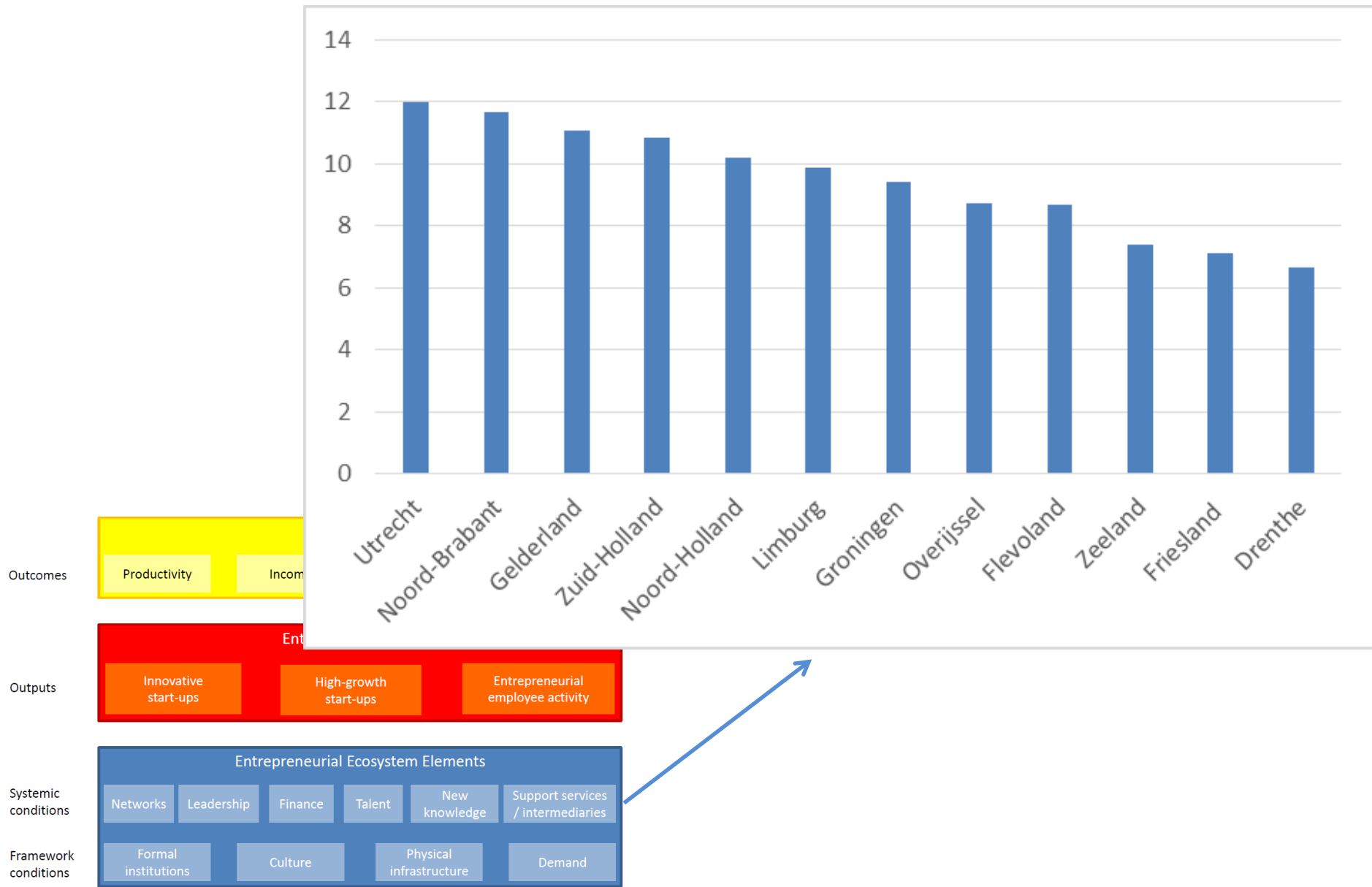
Nieuwe kennis

Nieuwe kennis is een belangrijke bron voor het creëren van kansen voor ondernemerschap. Wij meten dit aan de hand van het percentage van het bruto regionaal product dat wordt geïnvesteerd (door publieke en private partijen) in R&D (CBS, 2009).

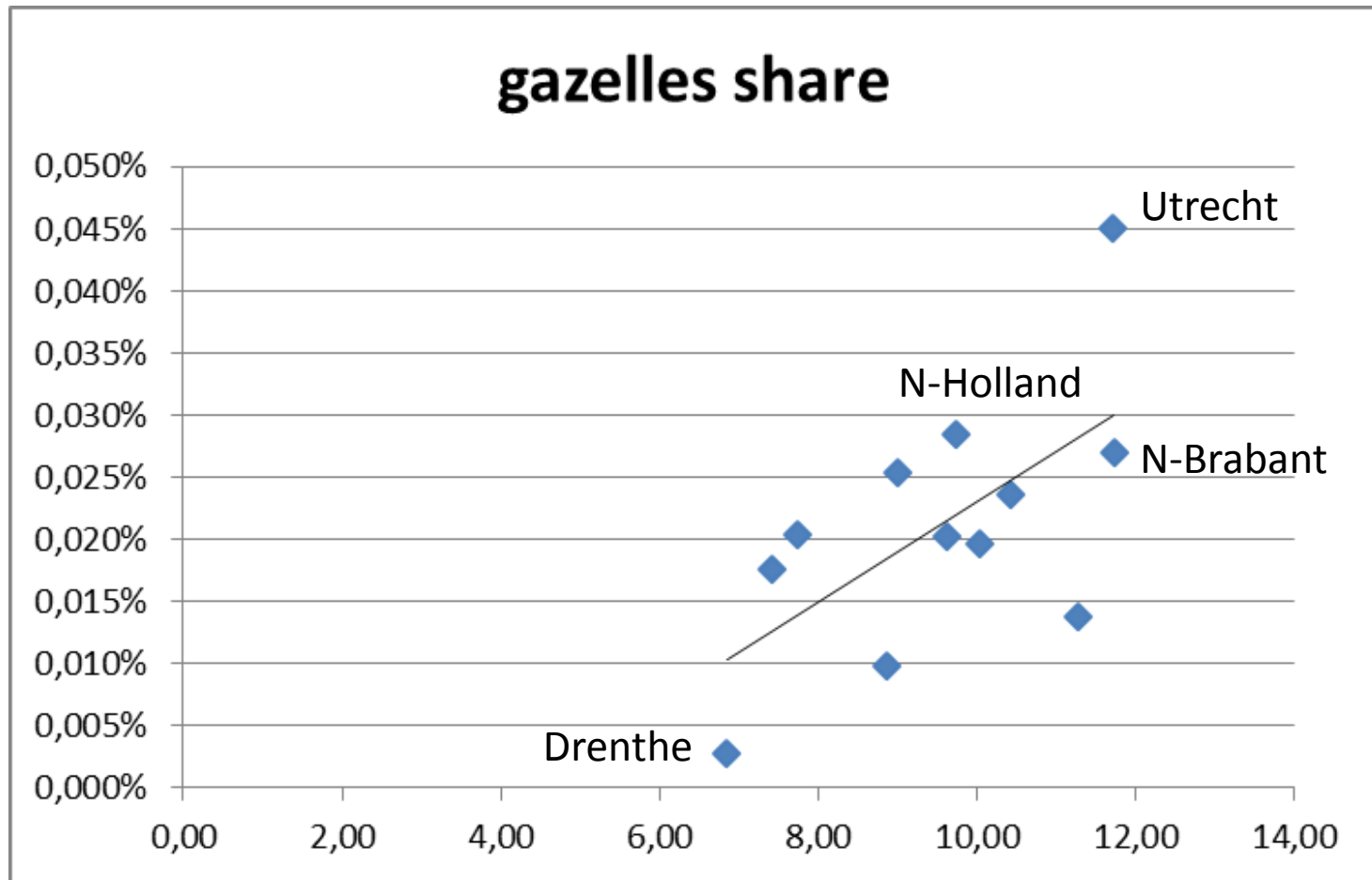
Zakelijke dienstverlening voor bedrijven

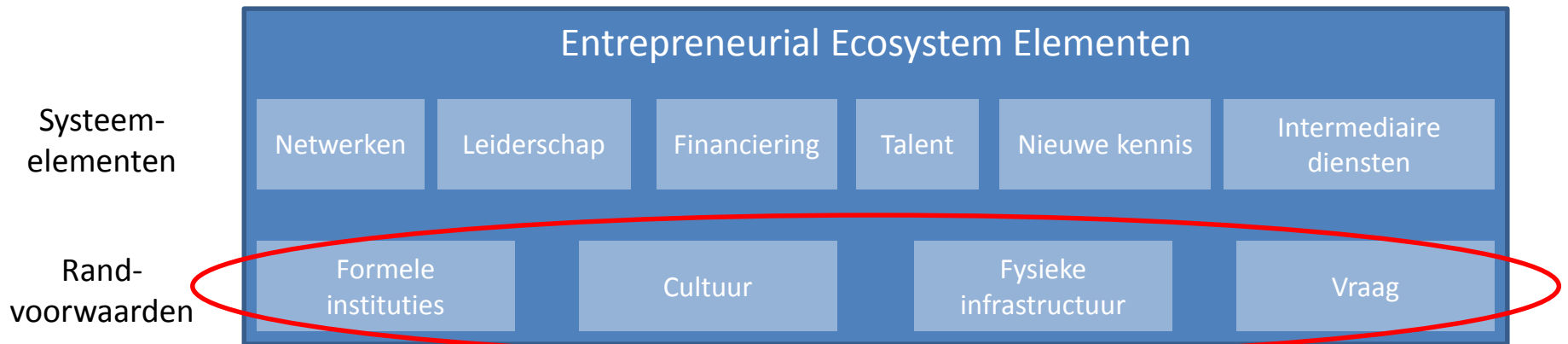
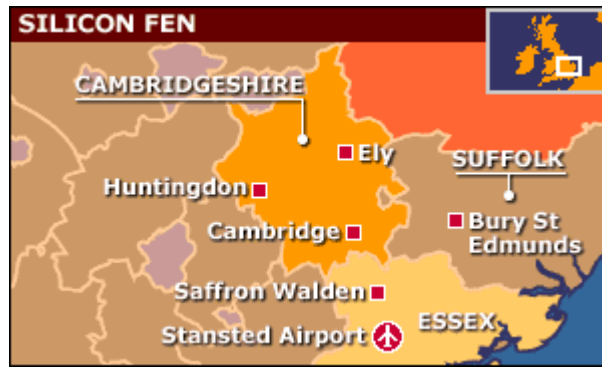
De mate waarin het mogelijk is om delen van het waardecreatie proces aan andere bedrijven uit te besteden of om kennis te verkrijgen ter verbetering van nieuwe waardecreatie verlaagt de drempel tot succesvol ondernemerschap. De indicator die wij hiervoor gebruiken is het percentage zakelijke dienstverleners in de bedrijvenpopulatie van een regio (CBS, 2013).

Entrepreneurial Ecosystem Index NL regio's

Entrepreneurial Ecosystem Index -> Entrepreneurial Output

The **framework conditions** that enable/constrain the development and interaction of **actors** in the entrepreneurial ecosystem

Hermann Hauser - Cambridgeshire

Acorn

1978

Entrepreneurial Ecosystem Elements

Systemic
conditions

Networks

Leadership

Finance

Talent

New
knowledge

Support services
/ intermediaries

Framework
conditions

Formal
institutions

Culture

Physical
infrastructure

Demand

Hermann Hauser - Cambridgeshire

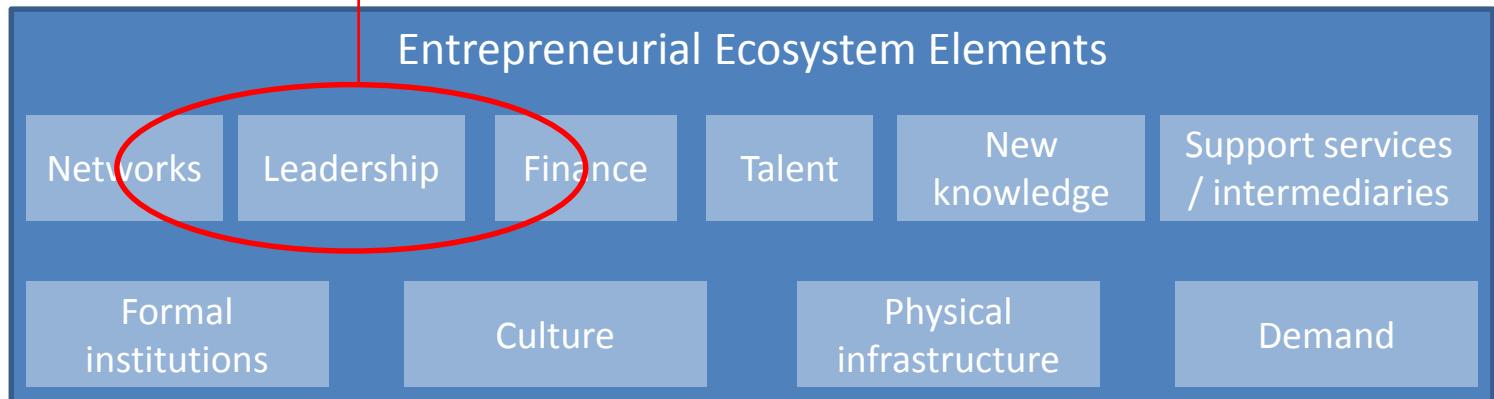
1998

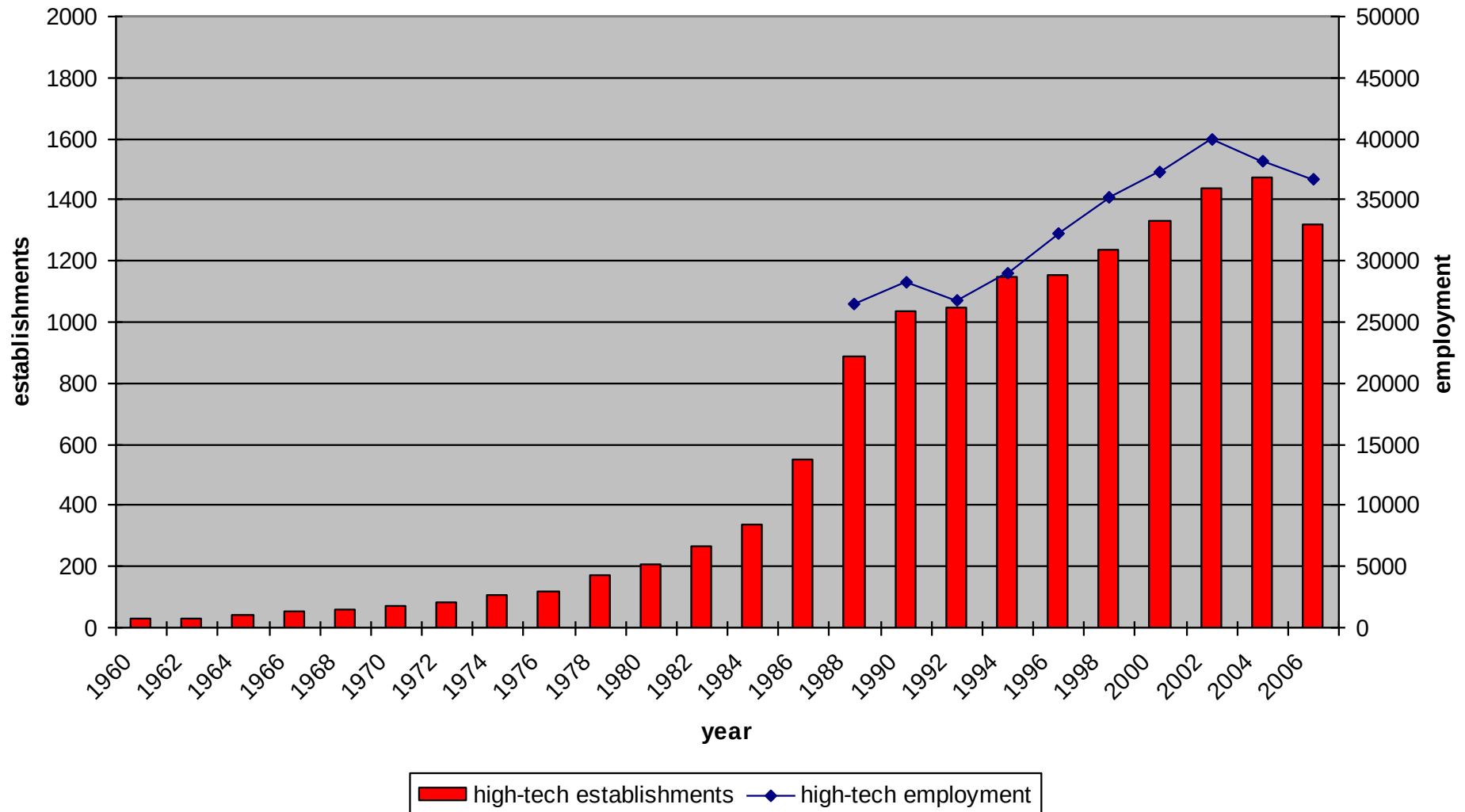
1997

Systemic
conditions

Framework
conditions

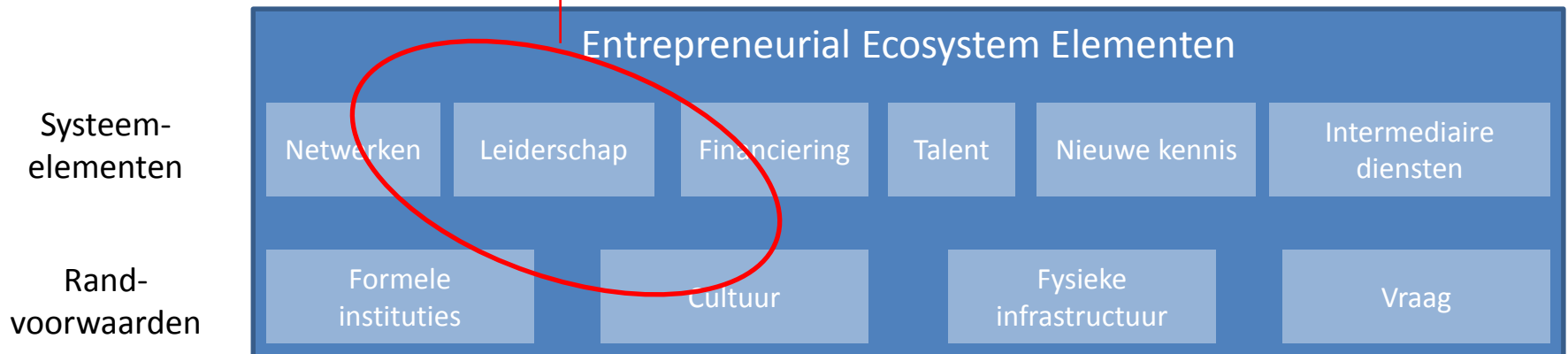

Cambridgeshire high-tech economy

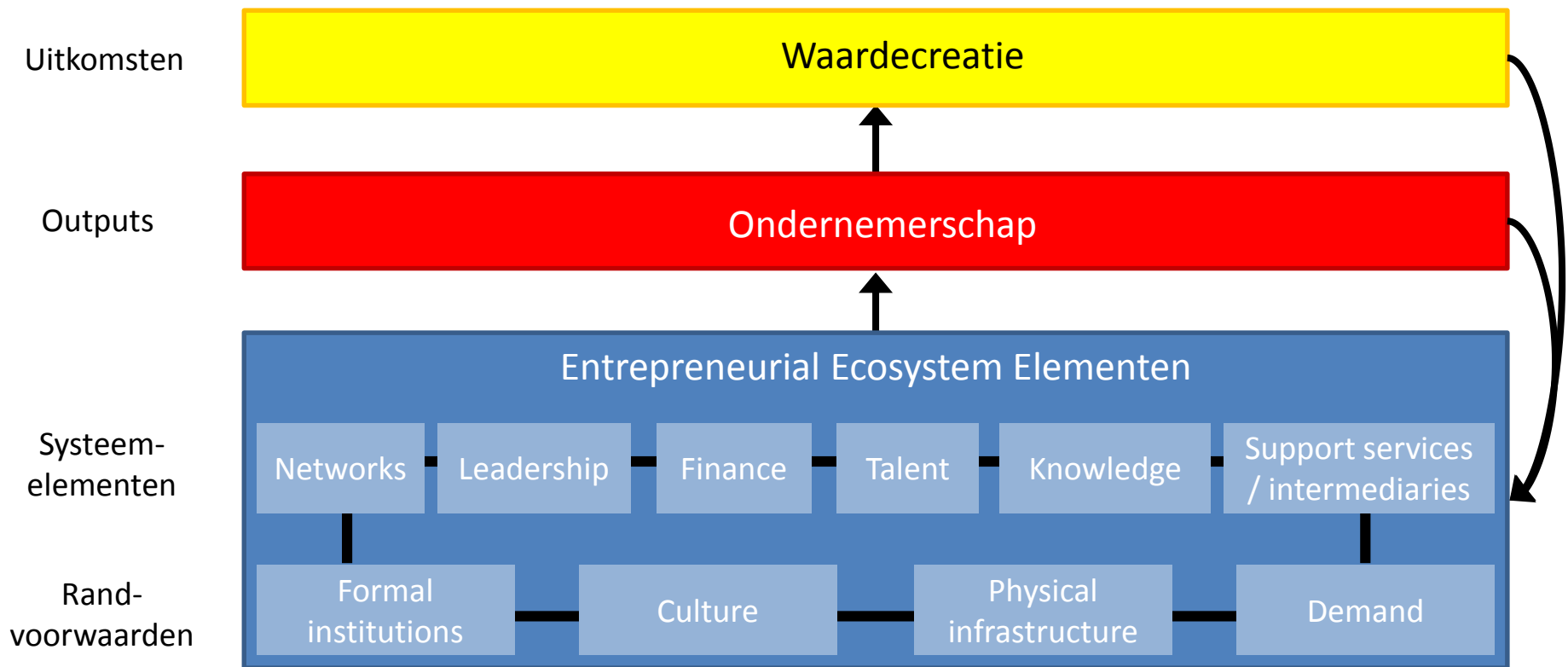
Cambridgeshire: 2 * opp Utrecht, ZO Brab; 0,5 * inw Utrecht, 1,0 ZO Brab

Hermann Hauser - Cambridgeshire

Two types of people: **leaders** (entrepreneurs) and **feeders** (people who **support** startups, such as government agencies, funders, service providers). While the "feeders" are the very fabric of the community, the entrepreneurs must be in the lead.

Brad Feld (2012)

DIAGNOSE

Waardecreatie

Productiviteit

Inkomen

Werkgelegenheid

Welzijn

Ondernemerschap

Entrepreneurial Ecosystem Elementen

Netwerken

Leiderschap

Financiering

Talent

Nieuwe kennis

Intermediaire
diensten

Formele
instituten

Cultuur

Fysieke
infrastructuur

Vraag

Noord-Brabant

Netwerken

Leider-
schap

Finan-
ciering

Talent

Nieuwe
kennis

DV
Bedrijven

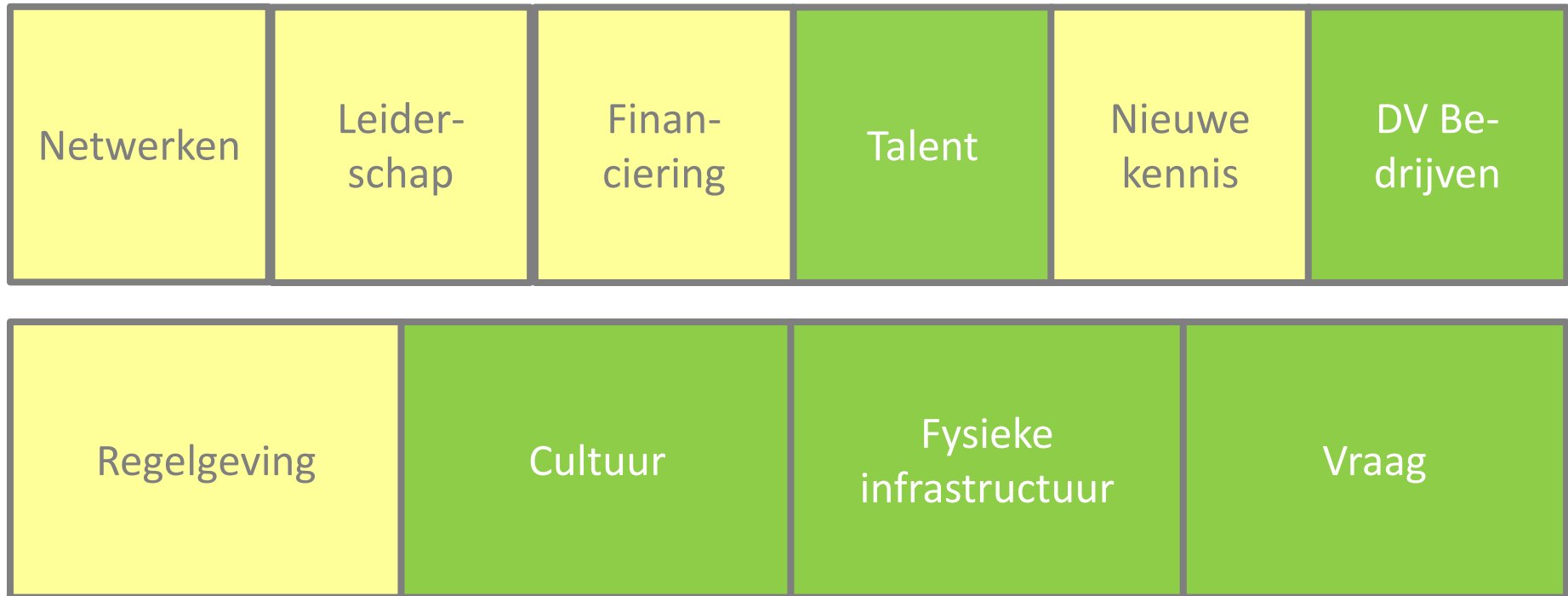
Regelgeving

Cultuur

Fysieke
infrastructuur

Vraag

Utrecht

Databronnen voor diagnose & monitoring

- CBS Statline <http://statline.cbs.nl/Statweb/>
- VNG <http://www.waarstaatjegemeente.nl/>
- ...
- Spiegelen aan ervaringskennis stakeholders!

- Brainport Monitor
<http://www.brainport.nl/over-brainport/brainport-monitor>

Interventies

- Uitkomsten: verdienvermogen, banen, maatschappelijke uitdagingen
- Outputs: niveau van ondernemerschap
- **Inputs: elementen EE**
 - Talent: kenniswerkersregeling
 - Financiering: publiek-privaat VC
 - ...
 - Combinatie kennis, talent, financiering, netwerk, fysiek: campus

Conclusies

Entrepreneurial Ecosystem benadering

- **raamwerk** om wetenschappelijke kennis te vertalen naar de praktijk
- **diagnose tool** om eigen regio te analyseren
- nieuw inzicht voor leiderschap **ondernemers** en **input andere stakeholders** (**leaders** & **feeders**), met name op regionaal niveau
- startpunt voor **discussie** over hoe we het ondernemingsklimaat verbeteren (middels **interventies** en **monitoring**), en uiteindelijk regionale **welvaart**

Regionale Ecosystemen voor Ondernemerschap

Prof Dr Erik Stam

EshipRules

